

מקוון

עלון מקוון למורים למוזיקה

גיליון 9, תמוז תשע"ו, יולי 2016

מה בגיליון

א

דבר המפמ"ר

[מה חדש](#)

[זרקור לחינוך](#)

[המוזיקלי](#)

[ספורים מהשטח](#)

[הפינה הדיגיטלית](#)

[חדש על המדף](#)

[עלונים קודמים](#)

א

לקהילת החינוך המוזיקלי שלום,

לאורך השנה עמל צוות הפיקוח באינטנסיביות רבה במטרה לקדם תהליכים ולפתור בעיות שבמשך שנים רבות לא באו על פיתרון, ביניהם, פתיחת ה"קול קורא" להכרה ותמיכה של משה"ח ל-80 קונסרבטוריונים – הכפלה במספר הקונסרבטוריונים! קבלת האישור הסופי לבניית בחינת בגרות חיצונית מקוונת במוזיקה שתהליך ההטמעה שלה יחל כבר בשנת תשע"ז בכלל המגמות ועוד. אני שמח לשתף אתכם ביצירת מאגר חומרי לימוד רחב ועשיר עבור המורים בבתי הספר היסודיים, זאת לאור בקשה שעלתה מהמורים במסגרת מפגשי "מפמ"ר מקשיב למורים". אני מזמין כל אחת ואחד מכם להיכנס [למאגר](#) המופיע באתר המפמ"ר וליהנות מהאיכויות.

העלון המובא בפניכם עשיר ומאיר את הפעולות והיוזמות הברוכות מכל תחומי המוזיקה השונים, אני תקווה כי יהווה מקור להשראה ולמידת עמיתים עבורכם.

תודה וברכה לענבל קרמר, שעמלה על עריכת עלון זה.

איחולי להמשך חופשת – קיץ נעימה ובטוחה לכולכם!

בצלאל קופרווסר, מפמ"ר מוזיקה

הפקה והוצאת העלון: צוות הפיקוח על החינוך המוזיקלי

כתובת ואדיכר: ענבל קרמר

אתר האינטרנט והצעות: inbalk88@gmail.com

מה חדש? מה חדש? מה חדש?

ימי - עיון בפיקוח על החינוך המוזיקלי

עם תחילתה של חופשת הקיץ קיים הפיקוח על החינוך המוזיקלי שלושה ימי עיון משמעותיים: האחד, יום עיון למורי/ות ומרכזי/ות מגמות המוזיקה, השני יום עיון ארצי למורים/ות בבתי הספר היסודיים והשלישי כנס מנהיגי חינוך של החמ"ד. שני הימים הראשונים התקיימו במכללת לוינסקי לחינוך והכנס השלישי בבנייני האומה בירושלים.

יום העיון של המגמות נפתח במופע מוזיקלי מרהיב עם האמן אמיר וירצברג שהציג רפרטואר מוזיקלי על היבטיו הרב תרבותיים ובמגוון כלי נשיפה ממדינות רבות. לאחר המופע המוזיקלי בירך מר בצלאל קופרווסר, מפמ"ר מוזיקה, את באי הכנס והציג את משנתו "מגמות המוזיקה בראי הפיקוח".

- נערכה סקירה על אופן ההיבחנות החדשה החל משנת תשע"ז – בחינה מקוונת במקצועות תורת המוזיקה ותרבויות המוזיקה וכן הוצג אופן תקצוב המגמות בהלימה לתכנית הלימודים. לצד אלו הוצגו שני נושאים מרכזיים וחדשניים אשר זכו להתפעלות רבתי מצד הנוכחים:
- יחידות ההתמחות בתחומי המוזיקה במערבית, ג'אז, מוזיקה יהודית, מוזיקה ערבית ופופ/רוק
  - פדגוגיה דיגיטלית – שיעורי הרמוניה מצולמים בווידאו כולל דוגמאות תווים ורפרטואר מושמע על רקע הסבריו המאלפים של דר' מיכאל שנהב.
  - דר' אורי לשמן הציג אפשרות בחירה ליחידת "השכלה כללית" בתחום הזמר העברי ודר' איתן אור-נוי – בירך בשם מכללת לוינסקי והציג את החוג לתואר שני בניצוח מקהלות.
  - חלקו השני של היום הוקדש לסדנאות פעילות בתחום ההערכה החלופית כאשר כל אחד מבאי הכנס השתתף בשתי סדנאות פעילות:
  - למידה מבוססת פרויקט (PBL)
  - למידה בדרך החקר – למידה מעוררת השראה.
- בסיכום של היום התקיים דיון עם המרכזים והמורים על אופן הטמעת תכנית בחינת הבגרות החדשה.

יום העיון למורי המוזיקה של בתי הספר היסודיים נפתח אף הוא בדברי ברכה מאת: הפרופ' משה אפשטיין- דיקן הפקולטה לחינוך מוזיקלי במכללת לוינסקי , איתן אור-נוי ראש התכנית לתואר שני במכללת לוינסקי ומפמ"ר מוזיקה מר בצלאל קופרוסר.

לאחר מכן, הפך קהל המורים באודיטוריום למקהלה אחת גדולה אשר שרה יחדיו שירים מתוך החוברת "שרים במקהלה" בה לוקטו שירים נבחרים בעיבודים המתאימים למקהלות ילדים, לשימוש של המורים בעבודה עם מקהלות בתי הספר ובכינוסי המקהלות המחוזיים, את השירה המשותפת הנחו מעבדי השירים הללו: נתלי גולדברג, אריה לבנון, נעמי טפלו ושרית שטקלר. בחלקו השני של היום נהנו המורים מפעילות סדנאית של שלוש סדנאות אשר נבחרו מתוך שש המוצעות: [לקריאת תקצירי הסדנאות](#) , לצפייה בסרטון [המסכם את יום העיון](#).

כנס מנהיגי החינוך בחמ"ד החל במופע כלי הקשה של בוגר אחת ממגמות המוזיקה בחמ"ד, בהמשך ברכו ד"ר אברהם ליפשיץ-ראש המנהל והגב' איילה רייכרט -מפקחת ארצית על המוזיקה בחמ"ד. הוצגה תפיסת העולם של תכנית הלימודים "מזמור שיר" ישן וחדש. המורים קיבלו מקורות השראה רבים להמשך דרכם בהוראת המוזיקה בבתי הספר בשנת הלימודים הבאה.

תזמורת הנוער
לאומית
לכלי נשיפה

מדינת ישראל
משרד החינוך

המנהל הלאומי
החינוך על
הקונסרבטוריום

הנכם מוזמנים
לקונצרט קיץ חגיגי
של תזמורת הנוער הלאומית לכלי נשיפה של ישראל

מונצח: מוטי מירון
ביום חמישי, כ"ב בתמוז, ה'תשע"ו, 28/07/16 בשעה 20:00
באולם הנרי קראון - תיאטרון ירושלים

ועתה קדחו לי מנגנו ודליקו צנור המנגנו והפסידו ב' 151

תכנית השלמה לתעודת הוראה לאקדמאים

בעלי תואר ראשון במוזיקה

בשל מצוקת מורים למוזיקה במחוז הדרום והיקפי פרישה גדולים הצפויים כבר בשנת הלימודים הקרובה, יזמה מרכזת תחום המוזיקה במחוז דר' מיכל ינקו פנייה אל פרופ' מיכל בלר - נשיאת מכללת לוינסקי ופרופ' משה אפשטיין-דיקאן הפקולטה למוזיקה במטרה לגבש תכנית מיוחדת להכשרת מורים בעלי תואר אקדמי במוזיקה להוראת מוזיקה.

מורים אלו העובדים, לרוב, בהוראת הנגינה במסגרת קונסרבטוריונים ובתי ספר מגננים יוכלו להשתלב עם הכשרה מתאימה בהוראת מוזיקה בבתי ספר ולמנף את הוראת המוזיקה בכוחות הוראה איכותיים. לשם כך בנתה מכללת לוינסקי תכנית ייחודית בה תפתח כיתה שתרכז את כל הלימודים העיוניים בהוראת מוזיקה ביום אחד במשך שנתיים במכללת לוינסקי כאשר ההתנסות תיעשה במחוז דרום בבתי הספר בהם הם מלמדים מורים אלו.

גיבושה של תכנית חשובה זו יצא לפועל והתקיים תודות לתמיכתה של הגב' עמירה חיים- מנהלת מחוז דרום ובאמצעות המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר שבע בתמיכתן ועזרתן האופרטיבית של פרופ' לאה קוזמינסקי- נשיאת המכללה, ד"ר אורלי קרן- ראש בית הספר להכשרה והמשנה לנשיאה לעניינים אקדמיים והגב' אסתי פיירסטיין- ראש תכניות ייחודיות במכללת קיי.

מאחר ומצוקה זו קיימת ברמה הארצית ומתבטאת בכל המחוזות -מורים ללא תעודות הוראה לא יכולים להשתלב במערכת החינוך, מאפשרת תכנית זו למורים מכל הארץ להשלים תעודת הוראה כשהלימודים יערכו בלוינסקי וההתנסות במחוזות השונים. מורים המלמדים בפועל בכיתות יוכלו להיות "מתנסים עצמאיים" שעבודתם תחשב כחלק מצבירת שעות הלימוד אותה הם חייבים לצורך קבלת התעודה.

למידע נוסף והרשמה ניתן לפנות לפקולטה לחינוך מוזיקלי במכללת לוינסקי.

מסלול חדש: תואר שני בניצוח מקהלות במכללת לוינסקי

במסגרת התכנית ללימודי התואר השני במכללת לוינסקי יפתח החל משנת תשע"ז מסלול חדש:

ניצוח מקהלות בבית הספר ובקהילה

התכנית מומלצת ע"י הפיקוח על החינוך המוזיקלי. סגל התכנית מונה מומחים מן השורה הראשונה בתחום החינוך המוזיקלי, משך הלימודים: אחת לשבוע למשך שנתיים. לפרטים נוספים ניתן לפנות למדרשה למוזיקה במכללת לוינסקי.

השתלמות כיתות אומן בצפת

זו השנה השלישית בה מתקיימת השתלמות זו במסגרת חג- הכליזמרים בצפת.

ההשתלמות בחסות מרכז פסג"ה צפת תתקיים בתאריכים: 21-23 לאוגוסט 2016

ותקנה 30 שעות השתלמות, מוכרות לאופק חדש ועוז לתמורה.

ההשתלמות מיועדת למורים למוזיקה ולמורים להוראת כלי הנגינה.

תכנית ההשתלמות המפורטת תפורסם באתר הפסג"ה ותישלח לנרשמים.

תשלום עבור הרשמה 15 ש"ח ביום פתיחת ההשתלמות.

מורים המעוניינים בלינה בצפת יכולים לפנות באופן עצמאי למקומות הבאים,

או לבחור אופציה אחרת: החאן הכחול לפנות לאורלי 052-4295387

מלון תל אביב לפנות לטליה 052-3221380

מלון רון-04-6972590

[אתר כיתות האומן בצפת](#)

[לוח הסדנאות והשיעורים](#)

מומלץ להירשם בהקדם מספר המקומות מוגבל!

[להרשמה באתר הפסג"ה](#)

החינוך המוזיקלי כמערכת אחת מתכללת

"כלל המערכות יאירו את המעגל השלם והשלם יהיה גדול מסך חלקיו"

מפגש הפיקוח על החינוך המוזיקלי עם המוסדות להכשרת מורים

ביוזמתו של מפמ"ר מוזיקה בצלאל קופרוסר וכל צוות הפיקוח התקיימה במכון מופ"ת בתל-אביב ישיבה בה לקחו חלק ראשי מוסדות להכשרת מורים למוזיקה מכל הארץ וצוות הפיקוח על החינוך המוזיקלי.

עם פתיחת הישיבה הציג המפמ"ר את החזון של הפיקוח, על פיו, מערכת החינוך המוזיקלית צריכה להיות מערכת אחת מתכללת, בה כל תחום תורם את תרומתו וכל התחומים מתואמים ומזינים זה את זה, מהגן ועד י"ב. מערכת מוזיקלית מתכללת שכזו תאפשר חשיפה של ילדי ישראל לתחום המוזיקה מתוך מתן שוויון הזדמנויות והתייחסות לרב-התרבותיות הקיימת בחברה הישראלית. המפמ"ר אף הדגיש את תפיסתו לגבי החינוך המוזיקלי לפיה מקצוע האומנות ובכללו המוזיקה נתפסים כתחום משני אך יחד עם זאת למוזיקה ולמורי למוזיקה יש פוטנציאל להפוך לאחד המקצועות והמורים המשמעותיים בביה"ס.

מטרת המפגש הייתה לדון בסוגיות נוספות כמו: הצורך בהתארגנות להכשרת מס' רב של מורים, שימוש בטכנולוגיה, למידה משמעותית, בגרות חיצונית, תוספת של שעות למגמות ולקונסרבטוריונים ועוד. כמו כן הוצגה תפיסת הפיקוח לגבי הכשרת המורים שכללה את הנושאים הבאים: הקניית ידע במוזיקה, פדגוגיה, הקניית ידע ומיומנויות בנושא תכלול והכנת טקסים, ניהול רגשות וניהול כיתה, המורים כסוכני שינוי של תפיסת ביה"ס את מקצוע המוזיקה. בהמשך המפגש ערך כל מוסד פרזנטציה בה הציג בפני המליאה את תכנית הלימודים שלו, העוגנים והאתגרים של המוסד אותו הוא מייצג.

חלקו האחרון של המפגש הוקדש לדיון **בשולחנות עגולים** בנוגע לעוגנים והאתגרים שצריכים לעמוד בבסיס הכשרת המורים, זאת במטרה לגבש בעתיד הקרוב מסמך משותף לכולם.

בקרב המשתתפים במפגש הפורה הייתה שביעות רצון רבה ובקרוב יערכו מפגשי המשך

בתחום הפדגוגיה הדיגיטלית

פרויקט ה- [MOOC](#) (פלטפורמה ללימודים דרך האינטרנט) עליו דיווחנו בעלון הקודם יוצא לדרך! חלקו הראשון של הפרויקט סרטונים לתלמידי החטיבה העליונה בנושא ההרמוניה יצא ממש בשבועות הקרובים.... הסרטונים יכללו סרטוני מבוא, סרטונים העוסקים בתכנית לימודי הליבה וכן סרטוני סיכום והעשרה.

לפניכם הנושאים של עשרת הסרטונים הראשונים:

יחידת המבוא: הולדתה של ההרמוניה, השפה הטונאלית, התיאוריה של ההרמוניה, צלילים עילאיים בתוך הפסנתר(העשרה)

תכנית הליבה: המשולש המג'ורי, הכורלים של באך.

הטוניקה, הדומיננטה, הסובדומיננטה, פסוקים הרמוניים וכללי הולכת קולות, על תנועות מקבילות.

בהמשך מתוכנן להוציא לאור גם ספר לימוד בהרמוניה תואם ומקביל לסרטונים אלו.

פרויקט חשוב ומבורך זה התאפשר תודות ל:

- הגב' דליה פניג – ס. יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף א' במזכירות- הפדגוגית.
- מר עבדאללה חטיב- מנהל אגף א' לחינוך במגזר הערבי.
- ד"ר נורית רון- מנהלת אגף אומנויות ומפמ"ר מחול.
- מר רוני דיין- מנהל אגף טכנולוגיות מידע במשרד- החינוך וצוות התקשוב.
- מר בצלאל קופרווסר- מפקח מרכז על החינוך המוזיקלי .
- מר איימן זועבי - מפקח ממונה פדגוגיה דיגיטלית אגף א' פיתוח פדגוגי במזכירות הפדגוגית.
- מר יאיר משיח- מנכ"ל החברה לתרבות הפנאי בכפר סבא.

אין לנו כל ספק כי פרויקט זה הינו משמעותי ביותר ויקדם רבות את איכות ההוראה והלמידה בחינוך המוזיקלי.

קפיצת מדרגה ורפורמה בתחום הקונסרבטוריונים שבפיקוח משרד החינוך

החל מינואר 2017 מדינת ישראל תכיר, תתמוך ותפקח על 80 קונסרבטוריונים

תוספת של 40 קונסרבטוריונים חדשים למערך הפיקוח

מאמצע שנות השבעים ועד היום פועלים במדינת ישראל 39 קונסרבטוריונים – בתי ספר מקצועיים למוזיקה, המצויים בפיקוח משרד החינוך.

מערך הקונסרבטוריונים פרוס ברחבי המדינה: מקונסרבטוריון גליל עליון שבגבול הלבנון ועד קונסרבטוריון אילת בדרום, מערך זה מקיף הן את הפריפריה הרחוקה, ההתיישבות העובדת והן את כל הערים הגדולות.

הקונסרבטוריונים מהווים את בסיס הפירמידה לכל עולם המוזיקה במדינת ישראל ומעניקים השכלה מוזיקלית רחבה ומקצועית לעשרות אלפי ילדים ובני נוער עד גיל 18.

הקונסרבטוריונים פועלים על-פי תכנית לימודים ארצית מפוקחת, ואף מגישים לבחינות בגרות ברמה של 5 יחידות לימוד.

הנהלת משרד החינוך גיבשה במהלך השנה תכנית חדשה לחיזוק החינוך המוסיקלי בקונסרבטוריונים, הכוללת את תיקון מבחן התמיכה ומתן תוספת תקציבית. מטרת התוכנית היא מחד לחזק את הקונסרבטוריונים המקצועיים הקיימים ומאידך לאפשר לקונסרבטוריונים חדשים, בעיקר מהפריפריה ומיישובים קטנים לקבל אף הם הכרה וסיוע תקציבי שיאפשר להם לצמוח ולהתחזק. התוכנית נמצאת בשלבי גיבוש סופיים מול כל הגורמים הרלוונטיים- הגורמים המקצועיים, המשפטיים והתקציביים. הצפי הוא כי בשנת 2017 התוכנית תיושם הלכה למעשה, והתקציב יחולק על פי הקריטריונים החדשים. משרד החינוך ייערך תקציבית ופדגוגית ע"פ הצפי לפקח על 80 קונסרבטוריונים, תוספת של 40 קונסרבטוריונים חדשים, להלן עיקרי התוכנית והשינויים:

- ב"קולות קוראים" במתכונתם החדשה יהיה מדרג של הגדרות על הרצף: "קונסרבטוריון מוכר" יהיה השלב הגבוה ברצף, מתחתיו יהיו שלבים נוספים "קונסרבטוריון בדרך להכרה" ו"קונסרבטוריון- שלבים ראשונים".
- לכל הגדרה שכזו ייקבעו סטנדרטים ברורים לתקצוב, להרשאות ולמרחב פעולה פדגוגי. לסטנדרטים יותוו היעדים הפדגוגיים מוסיקליים, שיש לקדםם בכל קונסרבטוריון שכזה.
- ביצירת הסטנדרטים להגדרות הללו נלקחו בחשבון השונות והרב תרבותיות, הקיימת בחברה הישראלית.

שינויים במבנה מבחני-הבגרות

בשנת הלימודים הקרובה יחולו השינויים המתוכננים במבנה יחידות- הלימוד לבחינות הבגרות של תלמידי מגמות- המוזיקה.

מסלול תקצוב חדש:

החל משנת הלימודים תשע"ז יגדל תקצוב מגמות המוזיקה ויאפשר פעילויות נוספות במסגרת המגמה.

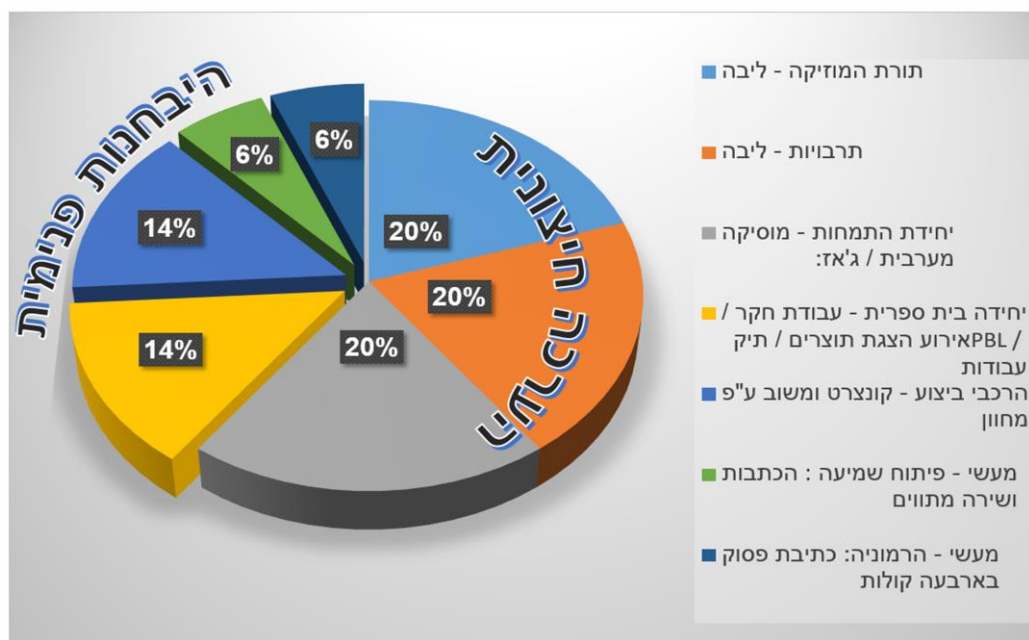
תקצוב ישן: 1.73 שעות שבועיות לתלמיד

תקצוב חדש: 1.79 שעות שבועיות

תכנית הלימודים בהלימה לתקצוב

ש"ש	תחום לימודים	ש"ש	תחום לימודים
1	שיעור נגינה	2	תורת המוזיקה
1	שיעור ליווי	2	תרבויות המוזיקה
2	הנחיית עבודה נלווית לרסיטל	2	הרכבי ביצוע
		1-2	נושא בית ספרי

הערכות לקראת בחינות הבגרות תשע"ז 40% - 60%

היבחנות חיצונית 60%

תורת המוזיקה – ליבה - 20%

תרבויות המוזיקה – ליבה - 20%

יחידת התמחות - 20%

- מוזיקה אמנותית מערבית
- ג'אז
- מוזיקה יהודית – החל מתשע"ח
- מוזיקה ערבית – החל מתשע"ח
- פופ / רוק – החל מתשע"ח

הערכה חלופית - 40%

נושא בי"ס - 14% -

עבודת חקר / PBL / אירוע הצגת תוצרים / תיק עבודות.

הרכב ביצוע - 14% - קונצרט ומשוב ע"פ מחוון.

הרמוניה - 6% - כתיבת פסוק ב-4 קולות.

פיתוח שמיעה - 6% - הכתבות ושירה מתווים.

זרקור לחינוך המוזיקלי

"מאלפים לאלופים- פסיפס ישראלי"- תשע"ו

הפיקוח על החינוך המוזיקלי קיים זו השנה השנייה ערב - העונה לכותרת: "מאלפים לאלופים" ערב זה מהווה את חלון הראווה של החינוך המוזיקלי בארץ על כל רבדיו ומעלה את זכרה של ד"ר יעל שי מפמ"ר מוזיקה בין השנים 2002-2014.

כותרתו של הערב השנה הייתה: "מאלפים לאלופים- פסיפס ישראלי"

בכל שנה נבחרים בקפידה רבה גופי בצוע מן השורה הראשונה, המייצגים ייחודיות חינוכית-מוזיקלית-תרבותית, ברמה הגבוהה ביותר. השנה הופיעו עשרה גופי בצוע המייצגים את הפסיפס הישראלי במיטבו.

הערב כולו הוקדש ליצירה וליוצרים של הפסיפס הישראלי במדיום החינוכי על כל גווניו. זוהי הזדמנות לחשוף אוצרות אמנות מחד ומאידך בניית קומות מעודכנות על מסורת רבת שנים. בערב זה הועלה על נס המורה למוזיקה הישראלי היום, המורה שיודע לייצר פואמות חינוכיות מבלי לחכות לתכניות לימודים, לתקציבים, להנחיות והוראות הפעלה. מורה שיש לו "אני מאמין חינוכי מוזיקלי" הפואמות החינוכיות הוצגו בקטעי וידיאו.

האירוע התקיים בתאריך 7.4.16 במרכז ספיר בכפר סבא, בנוכחותו של ראש העיר מר יהודה בן-חמו. לערב זה הוזמנו ראשי ערים, מנהלי מחלקות חינוך, מפמ"רים, מפקחים, מנהלי בתי ספר, ומנהלי קונסרבטוריונים, מדריכים, מורים ואנשי חינוך, מוזיקאים, תלמידים וקהילת החינוך המוזיקלי.

לצפייה בסרט המלא של הערב

חליל: נוי בק, קונסרבטוריון כפר סבא
קלרינט: רון כצמן, קונסרבטוריון פתח תקווה

פרס שרת התרבות הוענק להרכב הפסנתרנים:

"מולטיפיאנו" מביה"ס למוזיקה ע"ש בוחמץ מהטה

רביעיית הפסנתרנים "מולטיפיאנו", שבה חברים ראש בית הספר למוזיקה ע"ש בוחמץ-מהטה, פרופ' תומר לב ושלווה סטודנטים מבית הספר, היא הזוכה בפרס שרת התרבות והספורט להרכב קאמרי קבוע. בנימוקי השופטים נכתב כי "בנגינתם ניכרה הומוגניות יחד עם אינדיבידואליות, ביטוי מבריק של היצירות בסגנונות השונים".

הפרס, שקרוי על שמו של דניאל בנימיני, יוענק לאמנים בטקס שיתקיים בהמשך השנה. חברי ההרכב, לצד פרופ' לב, הם ברניקה גליקסמן (שהפכה בינתיים לחברת סגל בבית הספר), נמרוד הפטל-מאירי ודניאל בורוביצקי (שהחל לאחרונה ללמוד באוניברסיטת ייל והוחלף על ידי סטודנט מצטיין אחר מבית הספר למוזיקה, אלמוג סגל).

פרס זה הוא אחד מארבעה פרסים שמעניקה שרת התרבות והספורט, מירי רגב, למבצעים ישראליים בתחום המוסיקה האמנותית עבור השנים 2013 ו-2014. הפרסים מבטאים את ההוקרה וההערכה שרוחשת החברה הישראלית לאמנים המבצעים ולתרומתם, וזאת בכוונה לעודד חיים מוסיקליים ופעילות אמנותית בארץ.

לכתבה נוספת בנושא מתוך [אתר אוניברסיטת ת"א](#)

המוזיקה מחברת...

הרכב נגינה ומקהלה בבית הספר נווה- שלום "ואחת אל סלאם"

תלמידים יהודים וערבים בדו-קיום מוזיקלי

במחוז ירושלים, בבית הספר "נווה-שלום" בניהולה של הגב' כרמלה פרבר הוקמה בשנת הלימודים תשע"ו מקהלה ותזמורת רב-תרבותית של תלמידים יהודים וערבים. המקהלה מבצעת רפרטואר מגוון של זמר עברי לצד שירים ומוזיקה ערבית ומערבית. בטקס יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל הופיעה המקהלה בשיר "כמו בלדה" מילים: נתן יונתן, לחן: גידי קורן ובמסיבת סוף השנה תופיע המקהלה עם שירים בשפה הערבית.

דו-קיום בגרסת הילדים

תחרות סקולוויז'ן SCHOOLOVISION

זו השנה השלישית בה בית-הספר "אוסישקין" מרמת השרון מייצג את מדינת ישראל בתחרות השירה הבינלאומית. בתחרות משתתפות מדינות מאיסלנד שבצפון מערב ועד אזרבייז'אן בדרום מזרח ומאות ילדים מכל העולם משתתפים בפרויקט.

תחרות השירה זכתה בפרסים רבים ואף זכתה בפרס ליסבון 2013 ללמידה באמצעות שיתוף פעולה בינלאומי באמצעות האינטרנט ולמידה שיתופית.

השיר המרגש: "יש לנו חלום" שייצג השנה את מדינת ישראל בתחרות באירופה נולד בסינרגיה מנצחת בין שני בתי הספר: "אוסישקין"-רמת השרון ו"אל זהרא"-טירה.

השיר נכתב והולחן על ידי התלמידים תוך אמונה גדולה שהחלום שלנו יתגשם! בחודש מאי התקיים השלב הסופי בתחרות בו עלו לשידור באונליין כל העולים לשלב הגמר מבתי הספר באירופה, בשלב זה התקיימה הצבעה של כל המדינות עד להכרעה הסופית.

השיר המשותף "יש לנו חלום"

[כתבה](#) נוספת בנושא

מקהלה יהודית- ערבית בעמק יזרעאל

יוזמה מקומית וחזון אמיתי הובילו לפרויקט מוצלח של שיתוף פעולה מוזיקלי בין בית הספר "מרחבים" מכפר יהושע לבית הספר "אלרואא" ממנשיה- זבדה שבעמק יזרעאל. מנהלי בתי הספר: הגב' מרים איציק ומר פריד גריפאת הבינו כי למוזיקה יש את היכולת והכוח לחבר ולגשר על פערים. ביוזמתם האישית, ללא כל תקציבים או שעות נוספות ובהובלתם של המורים למוזיקה בבתי הספר הוקמה מקהלה של ילדים יהודים וערבים משני בתי הספר. המקהלה המורכבת מתלמידים השרים במקהלות של שני בתי הספר נפגשים יחדיו ועובדים על חומרים בעברית ובערבית לאחר שהמורים למוזיקה של כל אחת מהמקהלות מגיעים לבתי הספר השכנים ועובדים, כל מורה עם המקהלה של עמיתו. בנוסף לעבודה המוזיקלית יזמו המנהלים מפגש חברתי ושתי המקהלות ערכו ביקורים זה אצל זה, כך גם נוצרו פה ושם קשרים חברתיים בין הילדים שבמקהלה המשותפת. שאיפתם של שני המנהלים היא להרחיב את שיתוף הפעולה ולהקים גם תזמורת יהודית- ערבית.

סיפורה של המקהלה הובא בערב "מאלפים לאלופים", במסגרת הפואמות הפדגוגיות שהוצגו.

כנס לציון יום הקול הבינלאומי התקיים במחוז הדרום

"יכולת הדיבור היא אחת מהתכונות המרתקות והמשמעותיות בחיינו.

בעזרת הקול אנחנו יוצרים רושם ראשוני, מעבירים מסרים, משדרים רגשות

ומשפיעים על הסובבים אותנו.

אנו מזמינים אתכם לבוא וללמוד על כלי העבודה החשוב והמרכזי שלכם."

(מתוך ההזמנה לכנס)

בחודש אפריל התקיים במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר-שבע כנס בנושא:

השמירה על קול תקין בקרב אנשי חינוך

בכנס השתתפו סטודנטים להוראה, מורים כוללים וכן מורים למוזיקה מהמחוז.

בין הנוכחים בכנס היו: נשיאת המכללה - הגב' לאה קוזמינסקי, הדר' קלאודיה אנבה - קלינאית תקשורת ומרצה במכללה, הדר' מיכל ינקו - ראש ההתמחות במוזיקה במכללה ומפקחת על תחום המוזיקה במשרד-החינוך במחוז הדרום, דר' יובל סלוביק - רופא א.א.ג. בכיר במרכז הרפואי סורוקה.

הסוגיות סביבן נסוב הכנס היו: כיצד לדבר נכון - ללא מאמץ בקול, על חשיבות בדיקת רופא א.א.ג. להתאמת הטיפול המיטבי במורה הצרוד, כיצד לשמור על הקול - טיפים לשמירה על קול בריא בזמן העבודה וכן תרגילים לשיפור איכות הקול מאת מורה לפיתוח קול ומנצחת מקהלות הגב' אליטה צייטלין. באי הכנס אף זכו להאזין ולצפות בהופעתה של מקהלת קונסרבטוריון "שער הנגב" ברפרטואר מגוון.

לקריאת מאמר בנושא **"שמירה על קול תקין בקרב אנשי חינוך"** מאת דר' קלאודיה אנבה.

דר' יובל סלוביק

תלמידה לפיתוח קול

תכנית "שירים ושורשים" - מפגשי פייטן נגן

ד"ר שרה לאור

מחקרים רבים בעולם מצביעים על חשיבות הוראת נושא המוזיקה הרב-תרבותית בבתי הספר. חוקרים העוסקים בחינוך מוזיקלי מוסיפים שיש להתאים את החינוך המוזיקלי לאופיין הרב-תרבותי של הקבוצות בחברה, זאת מכיוון שכולנו נמצאים באקולטורציה מוזיקלית משום שאנו באים במגע עם המוזיקה שמסביבנו לא מבחירה אלא כמצב נתון. חשוב אם כך שכל מורה בחינוך המוזיקלי בישראל יכיר את כל המסורות המוזיקליות של קהילות ישראל ויכיר בתרומה התרבותית של כל אחת ואחת מהן.

קמפבל החוקרת את נושא הוראת המוזיקה הרב-תרבותית בבתי הספר ממליצה על תכנית לימודים במוזיקה רב-תרבותית בה על התלמידים להאזין לביצועים מוזיקליים מתוך התרבויות השונות ולהזמין לכיתה מבצעים אותנטיים על מנת להדגים את המוזיקה בפני התלמידים, זאת על מנת להביא את ההקשר התרבותי של המוזיקה הנלמדת.

במסגרת לימוד התכנית "שירים ושורשים", עם סיום תהליך הלמידה, תלמידי כל בית-ספר הלומדים את התכנית זכאים להשתתף במפגש בלתי אמצעי, בקבוצות של כ-70 תלמידים, עם נגן ופייטן המציגים בפניהם את כלי הנגינה האותנטיים, שרים איתם את הפיוטים שנלמדו מתוך התכנית "שירים ושורשים" ואף מלמדים אותם פיוטים חדשים. מפגשים אלו מחזקים את התהליך החינוכי שנעשה במהלך השנה בשיעורי המוזיקה בכיתות.

להלן כמה ציטוטים מפייהם של מורים (השמות בדויים) המלמדים את התכנית :

מדיווחי המורים עולה כי מפגשי "פייטן-נגן" משפיעים לטובה על מעמדו של המורה בבית הספר: "אני חושבת שזה נותן מקום של כבוד. שמעריכים את זה, שמודעים לזה. אני יודעת שמפקחת בית הספר היתה בדיוק כשהיה [מפגש] 'פייטן-נגן' [...] והיא כל כך התרשמה. היא גם אמרה את זה לילדים שהיא כל כך התרשמה מהידע של הילדים, מהשירה שלהם. היא נתנה לזה מקום מאוד מאוד מכובד, היא אמרה למנהל: 'למה אתה לא מביא את ההורים? למה אתה לא מקיים פעילות עם ההורים?' צריך לשווק את זה. להגדיל." (הדס) "זה מעצים את המקום שלו [של המורה] כי יש למשהו שהוא מביא נוכחות. נוכחות שמשפיעה על כל המרחב. כמובן גם הזדמנות למורים אחרים, כי בדרך כלל המורה הוא בודד בכיתה מול התלמידים והם לא יודעים מה קורה. הם לא שומעים את הפיוטים. ברגע שזה הופך ציבורי התמיכה בפרויקט גדלה." (חגי)

"כשמגיעים 'פייטן-נגן', והתלמידים שרים יחד איתם, ומישהו שלא היה בתהליך הלמידה, בא ושומע את זה, זה מרתק! זה קודם כל המון הערכה שילדים מתחברים לדבר [...] אבל קורה כאן משהו חברתי נורא מעניין. ואין מצב שהן [המנהלות] לא מתפעמות! [...] יכול להיות שמנהל יגיד וואלה יש לי פה דבר חזק אני רוצה לקדם את זה יותר." (סיגל).

העצמת התלמידים באמצעות מפגשי "פייטן-נגן":

"יש לנו את 'פייטן-נגן' וזה מדהים [...] אני רואה גם מה קורה עם ילדים והפייטנים. הם שרים איתם [...] שהוא מביא את הדברים האוטנטיים באמת. זאת אומרת, אני לא גדלתי בקהילות האלה ואני לא יכולה לשיר את זה בדיוק כמו שזה היה שם. כשהילדים רואים את הכלים ושומעים אנשים שבאמת באים מתוך העולם, והם אותנטיים ומול העיניים [...] זה מיישב להם את הדברים והופך להם אותם למשמעותיים יותר." (הדס)

"זה עוזר מאוד. זה מפגש ממש בלתי אמצעי. ממש עם הנגנים, חי. מפגש חי! עם אנשים שמבצעים את מה שאנחנו מדברים ושומעים בדיסק! גם השיחה וההסברים! הילדים תמיד מתחברים למופע! [...] כשהם רואים את הכלים, ומדברים עליהם, ומסבירים." (נתן).

בעקבות הוראת התכנית וקיום מפגשי "פייטן-נגן", **חל שינוי במעמד של המורים למוזיקה בבתי הספר**. המורים בצוות רצו להיות נוכחים במפגשים, מנהלות בתי הספר והמפקחות ידעו על המפגשים ועצם קיומם נתן "מקום של כבוד". המורים למוזיקה הופכים למורים בעלי דעה ובעלי יכולת השפעה על המתרחש בבית הספר. הם חשים כחלק בלתי נפרד מצוות המורים, התורמים כמו כולם ואף יותר מכך.

במקביל להעצמתם של המורים למוזיקה גם **התלמידים הועצמו** בכמה מישורים. **במישור הבית ספרי:** מפגשי "פייטן-נגן" מהווים נקודת שיא בהווייה הבית ספרית ובהווייה האישית של התלמידים. מכאן עולה שהמפגשים מעלים את יוקרתה של התכנית ובעקבותיה גם את יוקרתם של אלו השותפים לה ובכך מעצימה אותם. **במישור הרגשי:** למפגשי "פייטן-נגן" ישנה משמעות רבה להשגת החיבור הרגשי והחווייה הרגשית אצל התלמידים. בזמן קיום המפגש עצמו, שהוגדר בפי הנוכחים בו כמהווה שיא ומדהים, התלמידים התלהבו, התחברו לשירת הפיוטים, ושתפו פעולה עם הפייטנים. כתוצאה מהחווייה הרגשית והחיבור לשירת הפיוטים שחלו אצל התלמידים בעקבות מפגשי "פייטן-נגן", עלתה מוטיבציית התלמידים ללימוד שירת פיוטים.

לאחר המפגש עם הפייטנים התלמידים בקשו לשיר עוד ועוד את הפיוטים שנלמדו וחפשו באינטרנט פיוטים נוספים וחדשים להאזנה ולביצוע. מסקנתי היא שחשיפתם של התלמידים במפגשי "פייטן-נגן" למבצעים אותנטיים ולכלי נגינה אותנטיים ומיוחדים, משלימה את הלימוד בכיתה וגורמת להעלאת מוטיבציית התלמידים ללימוד התכנית ולהמשך העמקה בשירת הפיוטים. **במישור המשפחתי:** בתום המפגשים התלמידים שרו את הפיוטים, לימדו את הפיוטים שנלמדו במפגש בבתיהם (גם פיוטים של מסורות שונות מקהילת המוצא!) והסבירו עליהם, דבר ששיתף את כל המשפחה באותה חוויה רגשית. ההורים, הסבים והסבתות, ספרו ששירת הפיוטים גרמה להם לחזור לשורשיהם ולמסורות מ"בית אבא" והחזירה אותם לשירת אותם פיוטים שנשכחו. בעקבות שירת הפיוטים בבתי גילוי מידע חדש על אודות משפחותיהם ועל אודות המסורות המשפחתיות. כתוצאה מכך ההורים ביקשו להגיע אף הם למפגשים אלה כדי להתחבר לחוויותיהם של ילדיהם. לפיכך, אין לי כל ספק ביכולתה של התכנית להעצים את התלמידים בקרב בני משפחותיהם ולהשפיע על הקשר ועל הדיאלוג ברב-דורי בקרב כל בני המשפחה.

כנס "שירים ושורשים" אור עקיבא - ירושלים בזמר ובפיוט

כמידי שנה במשך חמש השנים האחרונות התקיים גם השנה כנס "שירים ושורשים" באור עקיבא והפעם בנושא "ירושלים". מקהלות מכל בתי הספר היסודיים בעיר השתתפו באירוע זה וכן הרכבים מהקונסרבטוריון העירוני. את האירוע ליוו בנגינתם נגנים מפרויקט "פייטן-נגן" שמלבד היותם נוכחים באירוע נפגשו עם התלמידים לחזרות בשבועות שלפני האירוע. הכנס התחיל בסדנאות על השירים המשותפים והמשיך בכך שכל מקהלה עלתה לבצע פיוט אחד שבחרה העוסק בעיר ירושלים. בשנה הבאה יורחב באור עקיבא העיסוק בנושא הפיוט ובנושא "ירושלים" לתחומי הדעת תרבות יהודית-ישראלית, מוזיקה ואמנות. לשם כך תתקיים השתלמות בבית יציב העוסקת בהוראה בינתחומית בה ישתלבו המורים משלושת תחומי הדעת מכל בתי הספר באור עקיבא. בהשתלמות זו יקבלו המורים הכשרה להוראה בינתחומית בנושא ירושלים סביב שירים ופיוטים. במקביל יינתנו כלים לעבודה על שירת הפיוט עם מקהלות ילדים.

הכשרה זו תיתן מענה הן לשיתופי הפעולה בכתות הלימוד בין שלושת תחומי הידע על מנת להעמיק את חוויית הלימוד. בנוסף, תינתנה סדנאות מקצועיות בכל אחד מתחומי הידע על מנת לקבל כלים לעבודה עם גופי ביצוע ייצוגיים שיביאו תוצרים מגוונים ועשירים אל הבמה. ההשתלמות תתקיים בנובמבר וכבר בשלב זה יהיה מפגש עם המדריכות לבחירת הפיוטים ולקבלת הכוונה בעבודה מעמיקה עליהם עד הגעה לתוצר שיוצג על הבמה. כל אלה לרווחת כולנו ולהנאה, העמקה וסיפוק גם מהתהליך וגם מהתוצר. כאן המקום להודות לעיריית אור-עקיבא, צוות הפיקוח על החינוך המוזיקלי, לקונסרבטוריון העירוני, לכל המנהלים והמורים למוזיקה שחברו יחד להפקת אירוע זה

ספורים מהשטח

בפינה זו נסקור ספורים מארבע זירות של החינוך המוזיקלי:

בית ספר מגן, חינוך מוזיקלי בבתי ספר יסודיים, מגמות המוזיקה וקונסרבטוריונים.

בית ספר מגן

"הכל מכל קול" – מופע בתי הספר המנגנים בעפולה

כמיטב המסורת ומול קהל רב של הורים נרגשים, העלה הקונסרבטוריון העירוני בעפולה את המופע "הכל מכל קול" – מופע סיום השנה של בתי הספר המנגנים.

מופע זה מעלה אל הבמה את פרי עבודתם של התלמידים בבתי הספר היסודיים המשתתפים בתכנית במסגרת המודל היישובי.

כ-300 נגנים וזמרים, מקטנים ועד גדולים, בהרכבים של כלי נשיפה, כלי קשת ומקהלות, הנעימו ברפרטואר מגוון שכלל שירים ישראלים ויצירות ממיטב הספרות המוסיקלית-הכל בעיבודים שנכתבו עבורם במיוחד. ערב זה היה אחד מקונצרטים רבים המתקיימים בימים אלה בקונסרבטוריון העירוני, המוביל בעפולה את תכנית "עיר מנגנת", בעזרת צוות מקצועי גדול של מורים, רכזים ומנצחים. הפעילות כולה מתקיימת בסיוע מחלקת החינוך בעיר ותוך שיתוף פעולה עם מנהלי בתי הספר, כחלק מהטמעת יסודות החינוך המוסיקלי והנגשתו לכלל ילדי העיר.

- **הבהרה:** בעלון הקודם הוצג הפרויקט "כחול לבן - מועדון זמר" שהתקיים בבית הספר בקריית גת, בטעות נשמט שמה של המורה למוזיקה מרינה טורצ'ין מן הכתבה.

התגשמות חזון להרכב מוזיקלי בקלנסואה

כאשר פרסם משרד החינוך מודעה בקול קורא והכריז על השתתפות בתי ספר מהמגזר הערבי בפרויקט מיזם של חיזוק האומניות, הבינו המורים למוזיקה גזוף עודה ונסאסרה זאהר שהזדמנות פז ניתנה להם ושלא לעיתים קרובות מזדמנת האפשרות להגשים את חלומם וחזונם.

משרד החינוך הקצה שלוש שעות לכל בית ספר, שני המורים העלו את רעיון הקמת הרכב מוסיקלי לשני מנהלי בית ספר בקלנסואה ואלו קיבלו את הרעיון בזרועות פתוחות.

מנהלת בית ספר אלזהראא ומנהל בית ספר אלסלאם התלהבו מהרעיון ונתנו את ברכתם לצאתו של הפרויקט לדרך. בנחישות ובמקצועיות אוחדו שתי התזמורות להרכב אחד גדול שיצג את שני בתי הספר ואת העיר קלנסואה.

ההרכב כלל תלמידים המנגנים על כלים שונים ממסגרות חוץ בית-ספריות ותלמידים מצטיינים שמשתתפים בחוגי לימוד נגינה, ההרכב המוזיקלי כלל כלים כמו : כינור, עוד , אורגנית, מלודיקה, קאנון ודרבוקה.

כל מורה אימן חצי קבוצה למשך חודש בשעות אחר-צהריים בצורה אינטנסיבית . בתום החוד ערכו שני המורים חזרת לכל חברי הקבוצה יחדיו.

הרפרטואר אותו מנגנת התזמורת כולל יצירות קלאסיות שמייצגות את התרבות המוזיקאלית הערבית של גדולי הזמרים המצריים והמלחינים הדגולים ביניהם: סייד דרויש, פריד אלאטרש עבד אלאהאב ואום כולתום.

ההרכב הופיע בפני תלמידי כל בתי הספר בקלנסואה ובאירועים נוספים: במכללת בית ברל בכפר סבא , בפסגה בעיר טייבה, ביום המדעים בעיר טירה ולאחרונה בכנס האזורי למזיקה ואומנויות במגזר הערבי.

ההתרגשות והגאווה נוכח האולמות המתמלאים בכל מופע ומופע הייתה שווה את העבודה העיקשת לשני המורים בפרט ולעיר קלנסואה בכלל. הייתה זו הזדמנות מופלאה ליצור בתלמידים רצון להמשיך לעסוק במוזיקה כאמצעי לביטוי עצמי.

הישג זה מתגמד מול חלומו הגדול של מר גוזף עודה להקמת קונסרבטוריון בעיר קלנסואה. "הפרויקט הזה היה חוויה נעימה ובלתי נשכחת!", כך סיכמו שני המורים.

לצפייה הקליקו על הסרט

פרוייקט מיזם פרוייקט אמנותי משותף בין

**בית ספר אלזהראא
בית ספר אלסלאם
קלנסווה**

חינוך מוזיקלי בדלית אל-כרמל

בישוב דלית אל כרמל במחוז חיפה, החל השנה תהליך טיפוח מצוינות גם בחינוך המוזיקלי. במהלך שבו חברו משרד החינוך- החינוך המוזיקלי והפיקוח המתכלל במחוז חיפה, למועצה המקומית ברשותו של מר רפיק חלבי ומנהלת מחלקת החינוך בעיר- הגב' אימאן חליפה, הוחלט להקים קונסרבטוריון עירוני, אשר יוסיף רובד נוסף לחיי התרבות העשירים בעיר.

הפיקוח על החינוך המוזיקלי מאמין שלימוד נגינה בכלים תזמורתיים, במסגרת מערכת החינוך, מאפשר שוויון הזדמנויות לכל תלמיד במדינת ישראל להיחשף לתחום זה, תוך שאיפה לטיפול גרעין מצוינות אשר ימשיך להתפתח בלימודי הנגינה בחטיבות, מגמות מוזיקה ובמסגרת הקונסרבטוריונים בישובים השונים.

בהתאם לכך, נבחרה לישוב דלית אל כרמל תכנית המודל היישובי, בה מתחילים כל התלמידים ללמוד בקבוצות במסגרת שעות הלימודים בבית הספר, מתוך רצון להעניק לכל תלמיד בישוב את האפשרות להתנסות בלימודי נגינה ומתוך השאיפה לטפח גרעין תלמידים מצוין, אשר ימשיך ויעמיק את לימודיו בשיעורים פרטניים במסגרת הקונסרבטוריון.

בשנת הלימודים תשע"ו נרכשו חליליות ע"י הרשות המקומית ותלמידי כיתות ג' בארבעת בתי הספר היסודיים בדלית אל כרמל החלו ללמוד לנגן בחלילית.

במהלך חודש יוני יערכו מבדקי התאמה לנגינה בכלי נשיפה ובשנת תשע"ז תלמידי כיתות ד יתחילו ללמוד לנגן בכלי הנשיפה ממתכת ומעץ.

בנוסף, במהלך שנה"ל תשע"ז יתקבצו התלמידים לתזמורת בית ספרית ובהמשך יצטרפו לתזמורת במסגרת הקונסרבטוריון.

בקונסרבטוריון ההולך ומוקם, ילמדו התלמידים שיעורים פרטניים בכלי נשיפה מערביים (מתכת ועץ), כלי קשת. בהמשך יינתנו שיעורי נגינה בגיטרה, פסנתר כלי נגינה עממיים, פיתוח קול, תוקם מקהלה ועוד.

התלמידים ישתתפו בנגינה בתזמורות ובהרכבים שונים וישתתפו בשיעורי תיאוריה של המוסיקה.

עם סיום שנת הלימודים, התקיימו בבתי הספר קונצרטים חגיגיים של תלמידי החליליות בהשתתפות תזמורות אורחות מבתי הספר במחוז.

פרויקט מיוחד ללימודי נגינה והקמת תזמורות בית ספריות

במחוז הדרום

התעוררות ועשייה מוזיקלית ניכרת במחוז הדרום, כחלק מעשייה זו התקיים בשנה האחרונה פרויקט לחינוך מוזיקלי בבתי הספר שכלל לימודי נגינה והקמת תזמורות בית ספריות. פרויקט חשוב זה מתקיים הודות ליוזמתו הברוכה של ראש עיריית אשדוד ד"ר יחיאל לסרי ומקיף 25 בתי ספר יסודיים ממלכתיים וממלכתיים דתיים. עם סיומה של השנה התקיים קונצרט חגיגי בהשתתפותם של 360 מוזיקאים צעירים. קבוצות הנגינה כללו תזמורת כלי קשת וכלי נשיפה, קבוצת חלילי צד, קבוצת קלרינטים, קבוצת סקסופונים, קבוצת קרנות, קבוצת חצוצרות, קבוצת בריטונים וטרומבונים וקבוצת כלי הקשה. הקונצרט התקיים במשכן לאומנויות הבמה באשדוד. שלושה כינוסי מקהלות התקיימו בערים: באר שבע, דימונה, ואשדוד בכנס השתתפו גם מקהלה והרכב כינורות מהמגזר הבדואי.

צלילי מרום- הגליל הגיעו לירושלים

צלילי תזמורת בית הספר "נוף גליל" מקיבוץ פרוד הגיעו עד לירושלים. התזמורת הוזמנה לנגן באירוע של חלוקת פרסי הצטיינות זה"ב ארצי, שנערך במלון דן בירושלים, זאת בעקבות זכייתו של בית הספר בפרס מצוינות.

התזמורת פתחה את האירוע בשני קטעי נגינה, האחד – "דיאלוג" מאת דור וקסלר, והשני "GreenSleeves" שיר עם אנגלי עתיק, בעיבודו של דור וקסלר, מנצח תזמורת בית הספר. התזמורת הינה תזמורת קאמרית, המבוססת על כלי נשיפה, כלי קשת וכלי נקישת ומונה 13 ילדים, בהתאם לכלי הנגינה בהם לומדים תלמידי בית הספר "נוף- גליל" וכן שאר התלמידים במועצה, במסגרת "מועצה מנגנת".

עד לפני ארבע שנים, במרום הגליל, כמעט לא היה חינוך- מוזיקלי וכמעט לא היו תלמידים מנגנים. כיום במסגרת "מועצה מנגנת" מנגנים בשני בתי ספר כ 250 תלמידים, מתוכם 70 הלומדים במרכז המוזיקה. סה"כ הגיע מרכז המוזיקה השנה ל- 120 תלמידים במהלך 3 וחצי שנים מאז הוקם.

דור וקסלר שהגיע עם משפחתו לפני חמש שנים למרום- הגליל, הגיע עם חזון להצמיח את תרבות המוזיקה בכלל והנגינה בפרט וכך לאחר שיחות עם ראש המועצה מר עמית סופר, הוחלט על מהלך של הכנסת לימוד כלי נגינה לבתי הספר בשלב ראשון ובמקביל להתחיל לפתח את מרכז המוזיקה.

חשוב לציין את תמיכתו החשובה של עמית, שבלעדיו זה לא היה קורה. עמית ביקש משר החינוך דאז גדעון סהר שעות נגינה לטובת "בית ספר מנגן", מנהלת המחוז נענתה לבקשתו וכך הכול התחיל. כעבור שנה שופץ מרכז המוזיקה, בשיתוף פעולה של קרן רש"י והמועצה וכיום יש בו חדרי לימוד נוחים ומותאמים ללמידת נגינה, כמו כן הושקע תקציב ענק בחידוש אולם התרבות הישן שהפך לאולם הקונצרטים של מרכז המוזיקה, אולם קאמרי עם צליל מדהים.

כיום אל המרכז למוזיקה הממוקם ליד המועצה מגיעים תלמידים מכלל יישובי המועצה ואף מחוצה לה לשיעורי נגינה. במהלך השבוע הם מקבלים שיעורים פרטניים, שעות נגינה בהרכבים ושיעורי תיאוריה.

השנה הוקמה גם תזמורת ייצוגית של המרכז ובטקס יום הזיכרון לחללי צה"ל של המועצה, ניגנה התזמורת במהלך טקס הנחת הזרים. כמו תזמורת בית הספר, כך גם תזמורת זו - יחסית צעירה מאד הן בזמן שהיא מתאמנת והן בטווח הגילאים, אך יחד עם זה היא תזמורת איכותית וטובה.

בנוסף, פועל המרכז למוסיקה לקשר עם הקהילה, בערב יום השואה התקיים קונצרט לקהילת מרום- הגליל. קונצרט זה נערך השנה כחלק ממסורת לשמר מוזיקה וטקסטים שנכתבו בזמן מלחמה"ע השנייה או לחנים וטקסטים שנכתבו על התקופה, זו הדרך בה בחרו במרכז למוזיקה לזכור ולא לשכוח. המבצעים היו המורים מהמרכז למוזיקה.

תזמורת נוף גליל בטקס חלוקת פרסי זהב בירושלים

חינוך מוזיקלי בבתי הספר היסודיים

"שירים שעלו לארץ"

מפגשים מוזיקליים של תלמידים עם דיירי דור מוגן

במועצת לב-השרון שבמחוז המרכז התקיימה בשנת הלימודים האחרונה תכנית ייחודית ומרגשת בה נחשפו התלמידים מכל בתי-הספר במועצה (תשעה במספר) למפגשים עם דיירי הדור המוגן "פרויטאה בכפר". במפגשים לקחו חלק גם תלמידים מחטיבות הביניים במועצה. במפגשים המשותפים למדו התלמידים שירים שונים ובתהליך הלמידה התקיימו שיחות אודות השירים ומקורותיהם וההיבטים השונים אותם השירים מזמנים, כל זאת בשיתוף מרגש של הדיירים. לדוגמא השיר "על הדרך עץ עמד" אותו למדו לשיר גם בידיש, כמו גם שירים נוספים. את הפרויקט הנפלא הזה הובילה במקצועיות רבה המדריכה המחוזית מיה צרמן. המפגשים היו כל כך מרגשים ומהנים לשני הצדדים עד כדי כך שהם לא רצו להיפרד... בחודש אפריל התקיים מפגש שיא עם כל התלמידים ועם מקהלת הדיירים באולם של "פרויטאה בכפר".

היכנסו לסרטון וצפו ...

שורשים מוזיקליים

תכניתו החינוכית של טוביה נאור

שורשים מוזיקליים הינה תכנית חינוכית רב- תחומית ועיקרה טיפוח אינטגרציה וסובלנות, דרך היכרות עם המסורת התרבותית של המשפחה. התכנית "שורשים מוזיקליים" מתקיימת למעלה מ-30 שנה בביה"ס "מעלה שחרות" ביטבתה ובמספר בתי ספר בירושלים. עד היום השתתפו בתכנית יותר מ-20,000 תלמידים ובני משפחותיהם ועיקרה של התכנית הוא חקר שירים מבית סבא וסבתא. כל תלמיד מביא שיר ממשפחתו כלל תלמידי הכיתה לומדים את כל השירים של בני כיתתם השירים מושרים בשפת המקור (למעלה מ-20 שפות) ובתרגום לעברית. המורה למוזיקה טוביה נאור הוא הוגה הרעיון של תכנית זו, היוזם והמבצע .

בשנת 2012 קיבל מקרן רקנטי-צ'ייס-רש"י, פרס למורה היזם, במעמד ובתמיכת שר-החינוך.

בערב "מאלפים לאלופים" הוקרן הסרטון הבא במסגרת הפואמות החינוכיות שהוצגו בפני הקהל-סיפורים על תכניות/יוזמות חינוכיות מעוררות השראה בתחום החינוך המוזיקלי.

לפרטים נוספים ומידע על התכנית ניתן לפנות לטוביה נאור בטל': 0549797968 או במייל:

Tuvia.naor@gmail.com

ממקהלת בית ספר יסודי למקהלת "קולות הזמיר"

המורה למוזיקה ולפיתוח קול בבית ספר "שרת" בקרית אוננו נטליה שפילבוי נפגשת עם התלמידים מכתה א' ומלווה אותם בדרכם בשירת המקהלה החל ממקהלת בית הספר ובהמשך עד למקהלה הבוגרת של העיר "קולות הזמיר" - חלקן שרות במקהלה עד גיל 25. ההיכרות והמפגש עם התלמידים כבר מהגיל הצעיר מאפשרים לה הכנה רחבה ופורייה המהווה בסיס איתן לשירה במקהלה בהמשך דרכם. ייחודה של מקהלת קולות הזמיר מתבטא הן בצליל המיוחד לה והן בדרך החינוכית המדויקת והמקצועית של מנצחת המקהלה נטליה הצליל הייחודי המזוהה עם המקהלה נובע מהדימוי הצלילי של המנצחת ומהפקה קולית אחידה.

את העיבודים לשירים אותם מבצעת המקהלה כותב בוריס גרבר שהוא גם הפסנתרן המלווה של המקהלה לאורך השנים. בעיבודיו הוא מתחשב ביכולות הקוליות של הזמרות ומתאים את העיבודים ליכולותיהן של הסולניות ושל המקהלה כולה.

לפניכם סרטון שהוקרן בערב "מאלפים לאלופים" במסגרת הפואמות הפדגוגיות שהוצגו

כנס חליליות של בתי הספר היסודיים בגליל המערבי

לפני כשלוש שנים יזמו לראשונה מספר מורות לחליליות מבתי הספר בגליל- המערבי שבמחוז הצפון מפגש נגינה של תלמידים מבתי הספר השונים באזור וזו השנה השלישית בה מתקיים בשלומי כנס זה. בתי הספר שלקחו בו חלק הם: בית ספר "רגבה" מרגבה בהנחיית המורה דורית שרעבי, ביה"ס "חופי הגליל" מגשר- הזיו בהנחייתה של דורית ורמן, ביה"ס "שלום עליכם" מבצת בהנחיית דורית ורמן ושני בתי הספר משלומי- "הרב מימון" ו"בן צבי בהנחייתה של רבקה דרור. את הכנס הובילה והנחתה החלילנית והמורה הוותיקה נעמי רוגל. השנה הצטרפה לכנס גם תזמורת כלי הקשת מבית הספר "מעיינות" בכברי בניצוחה של מרים רפפורט. הכנס נפתח בדברי ברכה והסבר על נגינת החלילית, חשיבות האימון וקשרי הגומלין בין שלושת קודקודי המשולש: תלמיד- הנגינה, הוריו ומורתו. חלקו הראשון של הכנס החל בעבודה משותפת על הפיוט "אליהו הנביא" בהנחייתה של נעמי רוגל, בחלקו השני עלו קבוצות הנגינה להופעה בזו אחר זו ובחלקו האחרון של הכנס עלתה המפקחת על החינוך המוזיקלי במחוז הגב' רינה גלסנר לברך את באי הכנס ונערכה חלוקת תעודות למורות. הכנס הסתיים בנגינה משותפת של שירת התקווה.

להתרשמות מן הכנס צפו בסרטון הבא:

"שרים מורשת" עם נורית הירש

השנה הצטרפו כיתות ה' בכפר סבא לתכנית "שרים מורשת" עם נורית הירש. במהלך השנה נלמדו שיריה של נורית הירש בהקשר לתכנים ערכיים של אהבת העם והארץ כחלק משיעורי מוסיקה ותרבות ישראל. התלמידים חקרו אודות השירים באמצעים דיגיטליים שונים ונפגשו פגישה וירטואלית עם המלחינה נורית הירש.

עבודות החקר הועלו [לאתר "שרים מורשת – כפר סבא"](#).

בתחילת יוני התקיים אירוע השיא בו נפגשו כל תלמידי העיר עם נורית הירש בהיכל התרבות, למפגש שירה משותף בו ייקחו חלק בהופעות בית ספריות בשירה, נגינה ומחול!!

[ספר דיגיטלי](#) המתאר את התהליך והתוצרים.

[סרטון מסכם](#) לתכנית "שרים מורשת" בכפר סבא.

גם במסגרת מרכז המצוינות במוזיקה בעיר באר-שבע אשר במחוז הדרום פגשו תלמידי כיתות ג' את נורית הירש לאחר שלמדו במהלך השנה 15 משיריה, במפגש עימה שולבו מקהלות והרכבי נגינה מבתי הספר המבצעים משיריה.

מפגש עם נורית הירש בעיר באר שבע

שני עשורים של ערבי זמר עברי ומוזיקה

בביה"ס מדעים באשקלון

בבית ספר מדעים באשקלון התקיים זו השנה ה-18 ערב מוזיקה ייחודי המציין אבן דרך נוספת בהנחלת הזמר העברי בבית הספר. מידי שנה בוחרת המורה למוזיקה רויטל נחמיאס נושא מוסיקלי, לרוב נושא בזמר העברי אשר מעובד לתכנית לימודים מפורטת ומתאימה לכל גיל ונלמד בקרב כלל תלמידי ביה"ס במהלך המחצית הראשונה של שנת הלימודים. לימוד הנושא המוזיקלי מסוכם בערב מוזיקה בו משתתפים השתתפות פעילה כל תלמידי ביה"ס. בערב זה מתארחים אומנים הקשורים בצורה מסויימת לנושא הערב (נגנים זמרים חוקרי זמר עברי וכו) וכשזה מתאפשר מוזמן המלחין שהתלמידים למדו את שיריו.

בערבים שהתקיימו בשנים האחרונות התארחו המלחינים: נורית הירש, נחום היימן ודובי זלצר. נושא המוזיקה והנחלת הזמר העברי הינו יעד מרכזי בבית הספר וניכר כי המוזיקה היא חלק בלתי נפרד ומשמעותי מאוד בחיי התלמידים, המורים וההורים.

לפניכם סרטון אשר הוקרן בערב "מאלפים לאלופים" במסגרת הפואמות הפדגוגיות

מגמות המוזיקה

המחזמר אוליבר - במטרו-ווסט ברעננה

מאז היווסדה בשנת 1992 מעלה מגמת המוזיקה של תיכון מטרו-ווסט ברעננה על בימת המשכן למוזיקה ואמנויות בעיר פרויקטים מקוריים וכן הפקות ליצירות ידועות בביצוע בימתי מלא - עם זמרים ונגנים תלמידי המגמה. התפאורה בביצוע מגמת עיצוב בתיכון- תלמידי החינוך- המיוחד. בפברואר האחרון הועלה המחזמר "אוליבר", בגרסה המתבססת על המחזמר האמריקאי מאת ליונל בארט משנת 1960.

שיתוף פעולה פורה התקיים עם המנהלות ועם המורים למוזיקה בבתי הספר היסודיים בעיר: "פעמונים", "זיו" ו"מגד", ואל ההפקה הצטרפו 30 תלמידים מהם, כי אין כמו עלילת המחזמר הזה כדי לזמן שותפות רב גילאית לחזרות עשייה ויצירה משותפות. המפגש הבין דורי עם המבצעים הצעירים ונוכחות הקהל הצעיר במופעים ריגשו מאוד את התלמידים הצעירים ולא פחות מזה- את הבוגרים. הבט חשוב נוסף של פרויקט זה היה הקשר עם הקהילה; מספר מופעים נתרמו למען הקהילה – לאוכלוסיה עם צרכים מיוחדים בעיר, לאנשי המועדונים של גיל הזהב וניצולי שואה וכאמור לבתי ספר יסודיים ולגני ילדים. המחזמר נבנה בעיקר סביב השירים הנפלאים והמוכרים של בארט, ופחות סביב העלילה. לכן לא נמצאות בו כל הדמויות, וגם לא הביקורת החברתית או תיאורי החיים הקשים המופיעים בהרחבה ברומן (וקצת פחות במחזמר ובסרט).

אצל הכותב והמלחין ליונל בארט השפה היא חלק בלתי נפרד מהמוזיקה, ובמקרים רבים הוא משתמש בצליליות השפה כמרכיב מוזיקלי (לדוגמה: You've got to pick a pocket or two) לכן הוחלט לשיר את השירים באנגלית ולהקרין תרגום לעברית. כחלק מעיצוב הדמויות, הזמרים שרו במבטא קוקני (Cockney) עליו עבדו במיוחד. זהו מבטאם של אנשי העבודה העניים של לונדון בעבר הרחוק, שהפך לסלנג. האזינו וצפו [במקבץ שירים](#) מתוך ההפקה המרשימה.

מאת אביטל גפן-מרכזת המגמה

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה- ירושלים

מגמת המוסיקה בצוללת הצהובה הינה מגמה על-אזורית לתלמידי תיכון בירושלים, הפועלת כתכנית ייחודית. המגמה פועלת ב"צוללת הצהובה", אחד ממרכזי המוסיקה הידועים והמקצועיים בארץ. תלמידי המגמה לומדים לבגרות לפי שיטת לימוד מיוחדת השואפת לשילוב מירבי של תיאוריה ופרקטיקה. את התכנית יצר איתי רוזנבאום, מייסד המגמה, וזו פותחה על ידי צוות ההוראה ב-16 שנות פעילותה. תלמידי המגמה מגיעים ממספר רב של בתי-ספר מרחבי ירושלים והסביבה (22 תיכונים נכון להיום), ובהם בתי ספר דתיים, חילוניים, משולבים ודמוקרטיים ומשכונות המרוחקות זו מזו. תלמידי כיתות י' עד י"ב הלומדים במגמה מגיעים לצוללת פעמיים בשבוע, לשיעורים ולנגינה בהרכבים מודרכים.

במגמה נלמדים מקצועות תורת המוסיקה דרך פרויקטים מעניינים ומגוונים, כגון פרויקט להיכרות עם עולם הבלוז, פרויקט קלאסי, פרויקט ניתוח קצבי ו"חנופּוֹרָאל" – מופע שירי חנוכה המעובדים למקהלת ארבעה קולות ע"י תלמידי כיתה י"ב. כל סיום פרויקט נחגג במופע חגיגי על בימת הצוללת הצהובה בנוכחות החברים וההורים. פרויקטים אלה מעודדים את יצירתיות התלמידים. לצד למידת נושא מכל הכיוונים האפשריים, הפקת מופע הרלוונטי לנושא זה מעודדת את התלמיד ואת המורה לשאוף ליצירתיות מקסימלית. לדוגמא, במופע הבלוז של סוף כיתה י' התנסו התלמידים בכתיבת עיבוד על בסיס מבנה וסגנון הבלוז – עבודה ארוכת טווח שתוצאותיה כוללות הגשת פרטיטורה והפקת קטע למופע. התכנית מקנה כלים לשימוש מעשי בחומר הנלמד – כל מרכיב בחומר משמש לנגינה, כתיבה, שירה, אלתור והבנת המוסיקה. המגמה מעודדת קיום רב-תחומי של סגנונות מוסיקליים. כל תלמיד מוזמן להתמקד בסגנון הקרוב לו, תוך פתיחות והתנסות גם בסגנונות אחרים. הכיתות עובדות על בימת הצוללת עם כלי הנגינה, תוך שמירה על רמה לימודית גבוהה וסביבה מקצועית, והתלמידים נהנים משימוש במכשור וציוד מהמתקדמים ביותר. מפעם לפעם מתקיימים שיתופי פעולה עם מגמות אחרות, כיתות אמן, הופעות ושיחות עם אמנים אורחים וסדנאות העשרה למיניהן, תוך ניצול יתרונות ה"אכסניא" המיוחדת של המגמה – הצוללת הצהובה.

מיקום המגמה בצוללת הצהובה מספק לתלמידים מבט אל מאחורי הקלעים של עשייה מוסיקלית מקצועית, והם נדרשים לפתח אחריות ומחויבות כפי שנהוג בחיים המקצועיים האמיתיים – הפקת המופעים, שיווק ופרסום, עיצוב פלאיירים, תיאום חזרות – כולם נופלים בתחום אחריותם של התלמידים, תוך ליווי מצד הצוות המקצועי של הצוללת הצהובה. השיעורים מתנהלים ברובם על בימת אולם הצוללת, עם כל האפשרויות הטמונות בה. מקום כמו הצוללת הצהובה מקנה תחושה של בית שני מבחינת התלמידים: מלבד השיעורים וההרכבים - הם מגיעים למקום להופעות, לחזרות, להקלטות, לפרויקטים שונים שהמקום מציע כמו פרויקט ההרכבים, הרבה מהם עובדים שם כיחצנים וכמלצרים, במקום מבלים שעות ארוכות ומתחברים עם צוות העובדים, ואפילו כבוגרים לא ממש עוזבים. המארג הדתי-חילוני של התלמידים שמגיעים מכל כך הרבה שכונות ובתי ספר גם הוא מעניין ביותר, ויש השפעה הדדית ומעניינת על התלמידים בקבוצה.

מאת סיון שנהב- שב- מרכזת המגמה.

מופעים שנתיים באולפנת בני עקיבא "שירת-הים"

וישיבת בני-עקיבא "כינור-דוד"

באולפנת בנ"ע שירת הים למצוינות בתחומי המוזיקה והמחול שבנווה צוף קיימו השנה בהצלחה רבה את המופע "דרך" עפ"י סיפורו של רבי נחמן מברסלב "מעשה באבדת בת מלך". המופע התקיים בתאטרון ירושלים באולם רבקה קראון מול כ-800 צופות (בשני סבבים). במופע שולבו קטעי מחול נגינה ושירה שבוצעו על ידי התלמידות מתוך רפרטואר עשיר במגוון סיגנונות: יהודי, קלאסי, ג'אז, לטיני וישראלי. למופע קדמה הכנה משמעותית הן של הבנות והן של צוות המורות הכללי. הייחודיות של האולפנה היא שבה לומדות אך ורק תלמידות מוזיקאיות או רקדניות, ייחודיות זו באה לידי ביטוי בכך שכל המוסד היה מגויס להצלחת המופע והדבר עודד את התלמידות להביא את עצמן ואת כישוריהן בצורה מירבית ומיטבית. ההדים של המופע והתגובות המפרגנות לא איחרו לבוא וכבר אנו מקבלים פניות של נשים שמעוניינות להשתתף במופע של שנה הבאה. את המופע הפיקו, רכזת מגמת המוזיקה, הגב' רינת קיסר ורכזת מגמת המחול, הגב' אלישבע רזווג וצוות המורים למוזיקה ולמחול.

גם ישיבת בנ"ע "כינור דוד" למצוינות במוזיקה קיימה את הקונצרט השנתי שלה בתאטרון ירושלים מול קהל של כ-1000 צופים. בקונצרט המרשים עלו כ-18 קטעי מוזיקה שנכתבו על ידי התלמידים. הקטעים נבחרו מתוך 65 קטעים שהוגשו לקדם הקונצרט ונבחרו בקפידה על ידי צוות שופטים מקצועי. בין באי הקונצרט היו גם מר בצלאל קופרווסר, המפמ"ר הארצי על המוזיקה, הגב' אילה רייכרט, המפקחת על המוזיקה בחמ"ד, מר קובי עמר, מפקח ביה"ס, מר אלחנן גלט, מנכל רשת מרכז יב"ע, נציגי רשת מרכז יב"ע, מר אריה פרומן, מפקח מטעם האגף לתרבות תורנית במשה"ח, מר ישראל גנץ, סגן ראש מועצת מטה בנימין, הגב' אתי אורלב, סגנית ראש מנהל החמ"ד, מר רם זהבי, המפקח על בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד ועוד. שיא הקונצרט היה כאשר התלמידים הופיעו ביחד עם האומן, שלמה גרוניך בשיר "יש לי סימפטיה" בעיבוד חדש של ראש הישיבה, הרב מוטי הרשקופ, שהוא פסנתרן ג'אז בעצמו. הקטע נפתח בשיר: "אין יאוש בעולם כלל" של רבי נחמן מברסלב כקונטראס למילים המופיעים בשיר "יש אנשים מתיאשים בתל אביב" ..

תכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית בחינוך העל יסודי באמצעות

אמנויות – קולנוע, תאטרון, מוסיקה אמנות חזותית ומחול

שם התוכנית - אמנויות משפיעות בחברה

אגף אמנויות בשיתוף מנהל חברה ונוער מציע תכנית חדשה: "אמנויות לטובת החברה" התכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית בחינוך העל יסודי ש"יצאה לדרך" בעקבות הרפורמה של הלמידה המשמעותית, תיושם בתחומי האמנויות: קולנוע, תאטרון, מוסיקה אמנות חזותית ומחול. מטרת העל היא: בוגר עצמאי, הרואה את המעורבות האמנותית חברתית כערך וכדרך חיים. התוכנית -אמנויות לטובת החברה נותנת מענה ללמידה מתוך מעורבות, אכפתיות ורלוונטיות לתלמידים שהאמנויות הן בנפשם. התכנית מותאמת לעקרונות הלמידה המשמעותית המהווים את הצירים המרכזיים שלה.

מטרות התכנית:

- לאפשר לתלמידים העוסקים באמנויות לתרום מיכולתם ומכישוריהם ולהיות מעורבים חברתית בבתי הספר ובקהילה הסובבת אותם.
- לאפשר לתלמידים העוסקים באמנויות מיצוי וצמיחה אישית בתחומם דרך מעורבות קהילתית ותרומה חברתית.
- לאפשר לתלמידים העוסקים באמנויות לקדם את תחושת הערך העצמי, השייכות והמעורבות בקהילה באמצעות האמנויות.
- לעודד את התלמידים להיות מעורבים חברתית באמצעות האמנות לטובת החברה והמדינה.
- לאפשר לתלמידים ללמוד לחוות ולמצות את יכולתם, בתרומתם לקהילה.

התכנית תפעל במסגרת יישום התוכנית האסטרטגית של משרד החינוך במטרה לחזק את החינוך למצוינות ערכית ואזרחית ובמסגרת העמקת החינוך הרגשי, הערכי והחברתי – קהילתי המתקיימת בכל שכבת י' בבתי הספר העל יסודיים והיא אמנויות לטובת החברה בהתאם ללמידה המשמעותית.

קונסרבטוריונים

הצלחה למיזם אולימפיאדת- התיאוריה של הקונסרבטוריונים

האולימפיאדה העוסקת בתורת המוסיקה התקיימה השנה ברחבי הארץ. השנה לקחו חלק במיזם זה כ-350 תלמידים מ-17 קונסרבטוריונים. היה זה מחזה מרגש לראות כמות כה גדולה של תלמידים חושבים מוסיקה. אולימפיאדה זו הינה פרי של תהליך חינוכי, בו נוטלים חלק תלמידים מכל רחבי הארץ ברמות שונות. החידון מהווה תחרות קבוצתית חווייתית בין הקונסרבטוריונים תחילה ברמה מחוזית ובהמשך ברמה הארצית. תחום דעת זה מרתיע לעיתים רבות תלמידים, משום היותו אקדמי ומאתגר. החידון מזמן לתלמידים חווית למידה משמעותית, ידידותית, עכשווית ולא מנוכרת. החידון, הן המחוזי והן הארצי, מחולק לשני חלקים: החלק הראשון הוא חלק אינטראקטיבי בשילוב פדגוגיה דיגיטלית (משחק קהוט), בו מתחלף לסירוגין הנציג המשתתף בכל קבוצה (בסה"כ משתתפים כל חברי הקבוצה). בחלקו השני של החידון ניתן דגש על פיתוח שמיעה, ובו מתחרים התלמידים כקבוצה בכל אחת מהשאלות. השאלות המורכבות שנשאלו התלמידים והתשובות המהירות והמדויקות יצרו השתאות ושביעות רצון בקרב מנהלי הקונסרבטוריונים והשופטים. בתום החידון, בזמן התכנסות השופטים לשקלול הנקודות לפי רמות, התקיים קונצרט מוזיקלי אותו ביצעו הרכבים מהקונסרבטוריונים המשתתפים בחידון.

להלן הזוכים בקטגוריות השונות :

רמה א'	רמה ב'	רמה ג'	רמה ד'	
נס	כפר	גבעתיים	הרצליה	מקום I
ציונה	סבא			
קריית	נס	באר	נתניה	מקום II
מוצקין	ציונה	שבע		
רמת	שוהם	נס	גבעתיים	מקום III
גן	+חיפה	ציונה		

השופטים בתחרות היו : ד"ר עטרה אייזקסון מאוניברסיטת בר אילן, ד"ר אורי רום מהאקדמיה למוסיקה בתל אביב, גלינה לוקש רכזת תחום הרסיטלים במשרד החינוך, אלי אלון מנהל קונסרבטוריון פתח תקווה לשעבר ונועם יעקובי מנהל קונסרבטוריון טבריה וחבר בצוות הפיקוח. התחרות נושאת פרסים מוזיקליים – כרטיסים לקונצרטים של מיטב התזמורות בארץ (תלמיד+ הורה). בהזדמנות זו אנו רוצים להודות מקרב לב לגב' גניה שפירו, יוזמת האולימפיאדה והמפיקה בפועל, ולמנהלי הקונסרבטוריונים אלכס פיאלקו-נס ציונה, ניר נחום-כפר סבא ואביב רון-שוהם על האכסניה והאירוח.

מסע צלילים שלובים

קונסרבטוריון גבעתיים

בתחילת חודש מאי יצאו גופי הביצוע הייצוגיים של הקונסרבטוריון העירוני גבעתיים (כ-80 משתתפים) למסע הופעות של שלושה ימים בצפון הארץ. המסע המרגש הפגיש את הזמרים והנגנים עם קהלים מגוונים ממגזרים שונים בחברה הישראלית. לאחר כל הופעה התקיימו מפגשים חברתיים של היכרות ושיח משותף. מטרותיו העיקריות של המסע הן : עידוד התרומה לקהילה תוך הטמעת ערכים של כבוד הדדי, קבלת השונה, ויזמות חברתית. המפגשים היו בין פריפריה למרכז, בין דורות, בין תרבויות ודתות שונות ובין קבוצות הרחוקות זו מזו. ההופעות התקיימו בבסיס הטירונים "חוות השומר", בכנסייה האנגליקנית בשפרעם בשיתוף עם הרכבים מקומיים, בביה"ס התיכון "אל חכמה" בנצרת, ביומו האחרון של המסע התקיימה הופעה בביה"ח פורייה הן במחלקת השונות והן בפני סגל העובדים, הופעתם האחרונה במסע זה הייתה בפני חניכי פנימיית "אלוני יצחק". המסע היה הצלחה גדולה והשיג את כל המטרות והיעדים לשמם הוא נערך.

מצ"ב הקלטה מתוך תכנית רדיו בתחנת "קול הכנרת" בה מספרת דפני בן-עוזר מנהלת

הקונסרבטוריון על המסע: [צלילים שלובים- תכנית רדיו](#)

קונסרבטוריון בעיר מעורבת-עכו

תפקידו של קונסרבטוריון בעיר מעורבת הינו מורכב ושונה מתפקיד קונסרבטוריון בחברה חד תרבותית. מעבר להיותו מוסד מוסיקלי מקצועי הוא משמש כמרחב חברתי – תרבותי לבני נוער בעלי זהויות תרבותיות שונות. מתוקף הגדרה זאת הוא נדרש לתת מענה מקצועי ותרבותי לאוכלוסיות השונות המהוות את פסיפס התלמידים שלו. הכוונה היא למפגשים התרבותיים המתקיימים בין בני נוער ומבוגרים נוצרים, מוסלמים ויהודים. מפגשים אלו מתקיימים בחדרי הלימוד באולמות הקונצרטים לאורך כל שעות היום. תוכנית העבודה השנתית נקבעת תוך תשומת לב רבה ללוחות השנה היהודיים המוסלמים והנוצריים. נדרשת רגישות וסובלנות בקביעת חזרות של ההרכבים, שיעורי הנגינה והקונצרטים בתקופות של החגים. תוכנית זאת מזמנת גם אפשרות להיכרות הדדית של התרבויות והמסורת השונה של הנוצרים המוסלמים והיהודים. צוות ההוראה הקונסרבטוריון מעסיק כיום מורים לנגינה מחבר העמים בלבד. מורים אלו הינם בעלי תפישת הוראה מערבית. בעתיד יועסקו במוסד גם מורים לנגינה מהמגזר הערבי. המוסיקאי עימאד דלאל הוא המנצח על התזמורת המעורבת בכלי קשת ונשיפה בה מנגנים תלמידים מהמגזר היהודי והערבי יחד רפרטואר מהמסורת הערבית.

מנהל קונסרבטוריון במנהל מוסד רב-תרבותי בעיר מעורבת נדרש להוביל מערכת מורכבת לאוכלוסיות השונות. הוא נדרש ליצור אקלים תרבותי שמאפשר מפגשים רב תרבותיים, לאתר מורים מקצועיים בעלי רגישות תרבותית ולתת מענה לרגישויות הנוצרות כתוצאה ממפגשים רב תרבותיים כגון סוגיית הנגינה של ההמנון, מתודת הלימוד ורפרטואר הנגינה בהרכבי הנגינה השונים. שפת ההוראה שפת ההוראה בקונסרבטוריון היא עברית. במקרים אחדים נעזרים המורים בהורים המתרגמים לילדים את הנאמר בשיעור. כיום לומדים בקונסרבטוריון רק כלים מערביים. בעתיד נוסיף את הכלים הערביים העממיים כגון נאי, קאנון כינור מזרחי ועוד.

קונצרטים : הנגינה המשותפת בקונצרטים מהווים את המרחב החברתי המשמעותי ביותר בקונסרבטוריון: כאן באה לידי ביטוי המצוינות האישית והקבוצתית, ההכרות ההדדית וקבלת האחר. ההורים נחשפים לרפרטואר שחלקו לא מוכר להם, לכלי נגינה שונים ולטקסיות המלווה את הקונצרטים. תחושת הגאווה בסיום הקונצרטים יוצרת קרבה אמיתית בין הורים ילדים ומורים.

בשעות הבוקר מקיים הקונסרבטוריון את פרויקט הנגינה בבתי הספר ופעילות מוסיקלית בגני הילדים.

בנוסף לכך, קיימים בעיר שני מרכזי נגינה לגני הילדים, מרכז יהודי הקיים בצפון העיר ומרכז ערבי הקיים בעיר העתיקה. החל משנת הלימודים הקרובה יתקיימו בקונסרבטוריון מפגשים משותפים לשני מרכזי המוסיקה של הגנים.

פרויקט הנגינה מתקיים בכל בתי הספר היסודיים היהודיים בעיר. השנה הוקמה כיתת מוסיקה במגזר הערבי ובעתיד תורחב הפעילות לכלל בתי הספר הערביים בעיר. הכוונה היא לקיים מפגשים בין בתי ספר מהמגזרים השונים ולהקים תזמורות ומקהלות בית ספריות.

מרבית הרכבי הנגינה בקונסרבטוריון הינם הרכבים מעורבים. בין היתר מקיים הקונסרבטוריון בשיתוף עם בית ספר טרה סנטה את תזמורת כלי נשיפה של שלושת הדתות: מוסלמית, נוצרית ויהודית. בתזמורת הייצוגית מנגנים כ-15 תלמידים מצטיינים מהמגזר הערבי וכך גם בתזמורות העתודה. המקהלה הייצוגית קולטת תלמידים מהמגזר והרפרטואר שלה כולל גם שירים בערבית.

הקונסרבטוריון הינו אחד ממכלול פעילויות בתחום החינוך בעיר עכו היוצר קירבה בין יהודים לערבים ומיישם בכך את מדיניות ההנהגה של העיר. העשייה המוסיקאלית בקונסרבטוריון זוכה לתמיכה רחבה בידי ראש העיר והנהגת העיר ועתידה להתפתח רבות בעתיד.

מאת דני ירון- מנהל הקונסרבטוריון

הישג בינלאומי לתזמורת של קונסרבטוריון הסדנה בירושלים

תזמורת כלי- הנשיפה של קונסרבטוריון הסדנה ירושלים זכתה במקום הראשון בפסטיבל Summa Cum Laude בווינה, אוסטריה.

הפסטיבל התקיים ב 6-1 ביולי וכלל 3,000 מוסיקאים צעירים מרחבי הגלובוס שהופיעו ב- 26 הרכבים ותזמורות. עבור התזמורת הירושלמית היתה זו חוויה אנושית ומוסיקלית בלתי רגילה! שלב הגמר של התחרות התקיים באולם Musikverein הנפלא ואליזו עלו רק שלוש תזמורות כלי נשיפה בקטגוריית Symphonic band. התזמורת בניצוחה של שגית מזוז ובהדרכתה של רונית ברמן כללה 50 נגנים צעירים בגילאי 14-18 והייתה נרגשת מאוד להופיע באולם המרהיב מול שבעה שופטים ולהתחרות בשתי תזמורות יפניות ברמה הגבוה ביותר בעולם. הבשורה על הזכייה במקום הראשון הייתה רגע בלתי נשכח לנגנים הצעירים והביאה התרגשות אדירה!

למחרת הופיעה התזמורת בקונצרט גאלה של זוכי התחרות באולם Konzerthaus היפיקה. לקונצרט זה בחרו השופטים את יצירתו של אולג בוגוד, סגן מנהל הקונסרבטוריון - 'ניגונים ניגודיים' עם הסולן הסקסופוניסט אנדרה צירלין. בתום הופעתה של התזמורת הקהל הרב שמילא את האולם עמד כולו על הרגליו לתשואות ארוכות. אין מילים לתאר את ההתרגשות של הנגנים הצעירים ואת הכבוד הרב לו זכו!

הפסטיבל והתחרות היו חוויה אנושית ומוזיקלית מלאה השראה שהביאה כבוד גדול לקונסרבטוריון הסדנה, לירושלים ולמדינת ישראל.

פסטיבל יונה 2016 - תמונה של כל משתתפי הפסטיבל באולם קונצרטהאוס.

קטע מתוך ההופעה בתחרות

הפינה הדיגיטלית

כמורים למוזיקה אנו נתקלים פעמים רבות בצורך לבצע פעולות שונות עם קבצי קול/וידאו: להמיר למזג, לחתוך וכו'...

לפניכם פלטפורמת און-ליין המאפשרת מגוון פעולות ללא כל צורך בהתקנת תוכנה:

[/http://123apps.com](http://123apps.com)

123apps.io

Free Online Multimedia Software

להסברים, מידע והסברים על הפעולות השונות שהפלטפורמה מאפשרת היכנסו [לקישור הבא](#) מתוך הבלוג "[כלים קטנים גדולים](#)" - מאת אפרת מעטוף.

בהצלחה!

חדש על המדף

ספרים חדשים

בימים אלו יצאו לאור שני ספרים חדשים בהם עיבודים למקהלות של שירים ישראליים שנעשו ע"י המלחין והמעבד אריה לבנון.

האחד : "שירי לי" למקהלות בקולות שווים.
בין היתר נכללים בו השירים: "אל גינת אגוז" (שרה לוי), "נחל שלי", "למדבר" (א.ארגוב), "שדמתי" ו"הפלא ופלא" (י.אדמון), "דבקה רפיח" (עממי בדואי), "שחרחרת" (עממי לדינו) ועוד.

השני : "שיר רונו נא" - עיבודים של שירים ישראליים למקהלה מעורבת
בו נכללים גם השירים: "שירת העשבים" ו "נועה" (נ. שמר), "ניגונים" (ד. זהבי) "סתיו
בחלונות" (א. נאמן) "שיר משמר" "וידוי" "שיר היין" "אל השדות" מתוך שלמה המלך ושלמי
הסנדלר (א. ארגוב) "הכניסיני תחת כנפך" (מ. גבריאלוב) "טיול בשניים" (א. לבנון) ועוד.
חלק מהעיבודים הם א-קפלה וחלקם עם ליווי.

את הספרים ניתן לרכוש בפניה ישירה אל אריה לבנון בטל: 03-6994442 בנייד
050-5254882 או במייל: aryeh1932@gmail.com

אתרי אינטרנט חדשים

- לאחרונה העשיר אתר מפמ"ר מוזיקה את תכניו, לאתר הועלו חומרי למידה ודגמי הוראה רבים לשימוש של המורה בכיתה. היכנסו [לפירוט החומרים](#) ולהסבר. היכנסו לקישור [חומרי למידה](#) בכדי לעיין ולהתרשם ממאגר נפלא זה.
  - "[כי קולך ערב](#)" - נשים פורצות דרך ביהדות המזרח - סביבת למידה המיועדת לתלמידי חטיבות- הביניים והעל יסודי- מאת שירה אוחיון [אודות היחידה](#) יחידה זו מובילה את הלומד למסע חקר בעקבות כוכבות הזמר הגדולות בארצות המזרח.
  - [אתר "צלילי המוזיקה"](#): תכנים, פעילויות ודגמי הוראה-המכון לאינטגרציה, אוניברסיטת בר-אילן. אנו שמחים לבשר לכם, שלקראת פתיחת שנת הלימודים הקרבה ובאה, ייפתח אתר משודרג של אגף המוזיקה במכון לאינטגרציה, אוניברסיטת בר-אילן. מטרת האתר היא לאפשר, הן לילדים והן למורים, פעילות מוזיקלית מגוונת ואינטראקטיבית, ולהרחיב את החשיפה לסוגים ולסגנונות שונים של מוזיקה.
- באתר, כיום תמצאו מגוון רחב של חומרי למידה, שהוכנו במהלך השנים האחרונות. חומרים אלה נמצאים במדור "שיעורים מקוונים" והם כוללים מדריכים למורה, מצגות ודפי עזר, רישומים גרפיים וקישורים לסרטי יו-טיוב. היצירות בחומרי הלמידה שבאתר כוללות: קרנבל החיות, מפצח האגוזים, המדריך לתזמורת לבני הנעורים, יצירות מופת מאת בטהובן וצ'ייקובסקי, התפתחות הג'אז, וכן פנינים לגילאים הצעירים - פטר והזאב, והמוסיקה ליצירה דירה להשכיר מאת יחזקאל בראון. במדור "הולכים לקונצרט" תמצאו פעילויות אינטראקטיביות לתלמידים, מעקב אחר רישומים גרפיים של המוזיקה, חידונים וגם משחקים. החומרים הקיימים באתר כיום יועברו לאתר החדש, באותה הכתובת: [/http://biui.org.il/music](http://biui.org.il/music)
- באתר המשודרג, הנקרא "צלילי המוזיקה", תהיה חלוקה בין החומרים המיועדים למורים לבין החומרים המיועדים לתלמידים. הנושאים הרלוונטיים למורים יופיעו בפס הכחול, הנמצא בראשו של עמוד הבית, ובו כניסה לנושאים הבאים: מי אנחנו? מערכות למידה ותכניות למורים, חומרי למידה ורכישה, קונצרטים, פרויקטים מיוחדים, פורום ותמיכה.

בעתיד, יתווספו אמצעי חיפוש משוכללים, המאפשרים למצוא חומרי למידה על פי הקטגוריות הבאות:

- ❖ תכניות לימודים ודגמי הוראה לגילאים השונים, שמטרתן לטפח ידע מדורג והבנה מוזיקלית, בהתאם לתכנית הלימודים של משרד החינוך.
- ❖ הכנה לקונצרטים של המכון לאינטגרציה (בשנת תשע"ז: "חלום ליל קיץ" מאת מנדלסון, "שביל החלב" מאת אנדרה היידו, ו"ג'אז בנשמה").
- ❖ שירים על פי נושאים מוזיקליים וחברתיים.
- ❖ מלחינים, סוגות, תקופות במוזיקה מערבית, צורה ומבנה, ומושגים מוזיקליים.
- ❖ סגנונות מוזיקליים - אומנותי, עממי, פופולרי, ג'אז, מוסיקת עדות, מוזיקת עולם.
- ❖ מוזיקה על פי נושאים נוספים: טקסים בבית הספר, חגים ומועדים, טבע ועונות השנה, מוסיקה לכל עת, ועוד.

דף הבית יפנה ישירות לילדים בפעילות אינטראקטיבית, על פי הנושאים המופיעים בעמוד הבית: מצגות, משחקים, חידונים, רישומים גרפיים, סרטונים ביו-טיוב ופרפראות. כל אלה מיועדים להנאתו של הילד ולהרחבה של לימודי המוזיקה בביה"ס. כך יתפנה זמן בשיעורים השבועיים, בכיתה, לשירה, לתנועה, לנגינה, לפיתוח יצירתיות, ולמשימות בקבוצות. חומרי הלמידה שיצאו לאור באגף המוזיקה של אוניברסיטת בר-אילן, פותחו במהלך השנים על ידי מורים מוכשרים ומסורים, שנתנו מזמנם ומכישוריהם הרבים, לשם קידום החינוך המוזיקלי בארץ לכולם. אנו מודים מקרב לב בצוות הכתיבה הנוכחי משתתפות: ד"ר אוה ברנד, בלה מינץ, לודמילה יגורוב, יונה כהן ושרון הלוי, נשמח לקבל תגובות והצעות.

אגף המוזיקה של המכון לאינטגרציה מאחל לכם הנאה רבה מאתר "צלילי המוזיקה"!

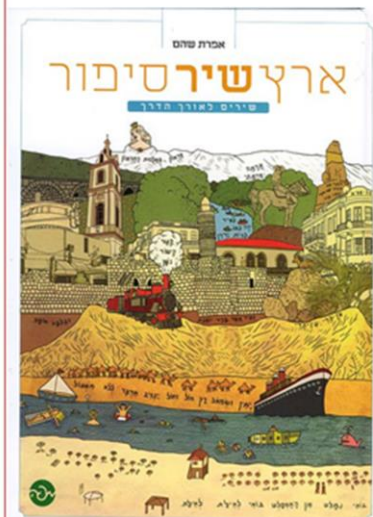
המלצות נוספות לספרים חדשים באדיבותה של רינה גלסנר המפקחת על החינוך המוזיקלי במחוז הצפון.

ארץ שיר סיפור – שירים לאורך הדרך

מאת אפרת שוהם

ספר ארץ שיר סיפור פורש את מפת ישראל ומספר את סיפורה של המדינה דרך השירים שנכתבו בה. המחברת אפרת שוהם מציגה את השירים בהקשר ההיסטורי והחברתי שלהם, ומציעה הזדמנות לטיול בנוף ובזמן, בסגנונות מוזיקליים שונים, בין משוררים, פזמונאים, מלחינים וזמרים.

ארץ שיר סיפור מקבץ שירים שנכתבו בתקופות שונות על אתריה ויישוביה של הארץ. שירים שבראשית המאה הקודמת רקדו בהתלהבות לצליליהם, וכיום מילותיהם נשמעות קצת נאיביות. שירים שסיקרו בנאמנות את תולדות היישוב, יצאו למלחמה עם הלוחמים וניסו לשמח אותם; שירים שנשאו עיניים אל מעבר לים והתנועעו בקצב הפופ, רקדו לצלילי הרוקנרול, וקיפצו עם ההיפ הופ; שירים שחזרו לבית אבא וסבא ולמדו את פיוטיהם, וגם פקחו עיניים ואוזניים וניסו להשתלב במרחב הגיאוגרפי.

שרה לוי – תנאי חיים של יצירה עורכות: הניה רוטנברג, דינה רוגינסקי

ספר זה מציג רב-תחומיות אמנותית השזורה בפועלה של אישיות אחת – אישה תימנייה כריזמטית אשר פעלה בראשית ימיה של מדינת ישראל – ושוֹפך אור על הקשר בין אמנות, חברה, דת ופוליטיקה בישראל הצעירה. תיאטרון המחול ענבל, אשר שרה לוי-תנאי ייסדה בשנת 1949, היה מרכז של יצירה בין-תחומית מקורית המשלבת מחול, שירה, מוזיקה ומשחק, והוא זיכה אותה בפרס ישראל ובתואר "אמנית המולטימדיה הראשונה בישראל". גם עולם המחול הבין-לאומי הביט בהשתאות בשפת התנועה הענבלית הייחודית אשר משלבת בהרמוניה מרכיבים תימניים עממיים מעובדים לצד מחול תיאטרלי, מערבי ומודרני. הכוריאוגרף האמריקאי ג'רום רובינס אמר על לוי-תנאי: "היא אחד משלושת הכוריאוגרפים הגדולים בעולם". אסופת מאמרים זו מאירה את הרב-תחומיות האמנותית שענבל מגלמת וגם חושפת את הצדדים הפחות מוכרים בעבודת חייה היצירתית של שרה לוי-תנאי: כתיבת שירים והלחנה לצד כתיבת פרוזה, כוריאוגרפיה של מחול אמנותי מודרני לצד ריקודי עם ישראליים, ומסכתות לטקסי חג בקיבוצים, יצירה למבוגרים וגם לילדים. בכל תחום שפנתה אליו תרמה חידוש ופריצת דרך. עם זאת, דרכה של לוי-תנאי מעולם לא הייתה קלה; היא בלטה בזרותה במרחב האמנותי שלפני קום המדינה ובעשורים הראשונים לקיומה כיוצרת בנוף הגברי, כתימנייה בנוף האירופי וכאוטודידקטית בין אמנים מקצועיים.

